

Sygn. akt IV CZ 66/16

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w T.
przy uczestnictwie I. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o
stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia służebności przesyłu energii cieplnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 listopada 2016 r.,
zażalenia wnioskodawcy
na postanowienie Sądu Okręgowego w T.
z dnia 6 maja 2016 r., sygn. akt VIII Ca .../16,

**uchyla zaskarżone postanowienie i pozostawia
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy w T. w sprawie z wniosku E. Spółki Akcyjnej w T. z udziałem I. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oddalił wniosek o stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia przez wnioskodawcę służebności przesyłu energii cieplnej, mającej obciążać nieruchomość będącą własnością uczestnika, położoną w T. przy ulicy, dla której Sąd Rejonowy w T. prowadzi księgę wieczystą nr KW.

Sąd ustalił, że w latach 1973-1974 na przedmiotowej nieruchomości została wybudowana sieć ciepłownicza, którą potem przekazano poprzednikowi prawnemu wnioskodawcy. Przyjął również, że wykazano przesłanki prawne posiadania przez wnioskodawcę służebności przesyłu, sprowadzającego się do trwałego korzystania z sieci ciepłowniczej. Niemniej stwierdził, że poprzednik prawny wnioskodawcy objął służebność w posiadanie w złej wierze, w związku z czym zastosowanie ma termin 30-letni zasiedzenia (art. 172 § 2 w zw. z art. 292 zd. 2 k.c.). Termin ten należy - w okolicznościach sprawy - liczyć od dnia 1 października 1990 r., w związku z czym jego upływ nastąpiłby dopiero 1 października 2020 r.

Z tych względów Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek.

Apelację od postanowienia z dnia 8 kwietnia 2014 r. wniósł wnioskodawca. Sąd Okręgowy w T. oddalił apelację postanowieniem z dnia 17 września 2014 r.

Na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 16 grudnia 2015 r. uchylił postanowienie z dnia 17 września 2014 r. i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania. Sąd Najwyższy nie podzielił poglądu o objęciu nieruchomości w posiadanie w zakresie służebności odpowiadającej służebności przesyłu przez poprzednika prawnego wnioskodawcy w złej wierze. Opowiedział się za uznaniem, że nastąpiło to w dobrej wierze.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy stwierdził, że w związku z tym, że oddalenie wniosku nastąpiło z powodu braku upływu terminu zasiedzenia, to nie doszło do rozpoznania istoty sprawy przez Sąd pierwszej instancji (art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Sąd pierwszej instancji przyjmując,

że termin zasiedzenia nie upłynął, nie zbadał bowiem zarzutu uczestniczki, że nie jest spełniona przesłanka widoczności urządzenia (art. 292 zd. 1 k.c.). Ma to istotne znaczenie, skoro sieć ciepłownicza z zasady umieszczana jest pod powierzchnią ziemi.

W związku z tym, postanowieniem z dnia 6 maja 2016 r. Sąd Okręgowy uchylił postanowienie z dnia 8 kwietnia 2014 r. i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w T. do ponownego rozpoznania.

Zażalenie na postanowienie z dnia 6 maja 2016 r. złożył wnioskodawca. Zarzucił naruszenie art. 386 § 4, art. 386 § 1 i art. 398²⁰ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w T. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jeżeli Sąd drugiej instancji ocenił, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy i na podstawie art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżone apelacją postanowienie orzekające do istoty sprawy oraz przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, kognicja Sądu Najwyższego rozpoznającego zażalenie wniesione na podstawie art. 394¹ § 1¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. obejmuje zbadanie, czy zaistniała w sprawie sytuacja procesowa należy do kategorii sytuacji polegających na nierozpoznaniu istoty sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, OSNC 2013, Nr 4, poz. 54; z dnia 10 stycznia 2013 r., IV CZ 166/12, niepubl.; z dnia 5 lipca 2013 r., IV CZ 65/13, niepubl.; z dnia 5 marca 2015 r., V CZ 126/14, niepubl.).

Podniesiona przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 6 maja 2016 r. okoliczność, że Sąd Rejonowy miał nie rozważyć wszystkich przesłanek zasiedzenia służebności przesyłu (służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu), nie daje podstaw do przyjęcia, że Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. W systemie apelacji pełnej Sąd drugiej instancji kontynuuje - w granicach zaskarżenia - merytoryczne rozpoznawanie sprawy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 r., Nr 6, poz. 55). Nie ma więc przeszkód, aby - po przeprowadzeniu

postępowania dowodowego - dokonał odpowiednich ustaleń faktycznych i oceny prawnej w zakresie tych kwestii, które miał pominąć Sąd pierwszej instancji badając wniosek o stwierdzenie nabycia służebności przez zasiedzenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r., I CZ 90/13, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

kc

jw